

Ingen av oss kan komme et annet menneske nær uten å holde noe av dets liv i våre hender

Taler
Harald 5

Dato
31 desember 2014

Sted
NRK1 og TV2

Omstendigheter
Nyttårstale

- 1 «Ingen av oss kan komme et annet menneske nær uten å holde noe av dets liv i våre hender.»

Dette lar jeg stå som en overskrift for det jeg ønsker å si i kveld.

- 5 Som bestefar -- og i møte med unge på mine reiser rundt i Norge -- blir jeg ofte slått over barns klokskap. Det ble jeg også da jeg i mars hadde besøk på Slottet av Kapellveien barnehage i Oppegård kommune. Barna kom til meg med sin egen grunnlov, som de hadde laget i anledning grunnlovsjubileet. De ville vise meg
- 10 den, som en av guttene sa, «for å fortelle hvordan vi har lyst til at det skal være.»

- Flere av paragrafene barna hadde skrevet, handler om viktige ting som vi alle -- både i Norge og i verdenssamfunnet -- trenger å bli minnet om. Jeg vil løfte frem
- 15 tre av dem:

Vi skal si snille ord.

Store barn skal hjelpe små barn.

- 20 Alle mennesker må ta vare på jorda vår.

- 25 «Vi skal si snille ord», lød altså en av barnas grunnlovsparagrafer.

Når vi vet hvilken kraft som ligger i å gi hverandre gode ord, kunne vi godt benytte oss av det enda oftere. Ros gir oss selvtillit. Oppmuntring gir oss mot.

- 30 Kommunikasjonen på nettet har dessverre senket terskelen for hva vi tillater oss å si om og til hverandre. Det er vondt å høre alle historiene om mobbing -- både på skolen, på sosiale medier og på arbeidsplassen.

Jeg vil benytte denne anledningen til å si til dem som mobber:

35

Du har andre sider i deg som du kan bruke til noe godt. Og til dere som opplever mobbing: Snakk med noen, hold fast ved den du innerst inne vet at du er.

- 40 Et annet aspekt ved det å bruke ord, handler om ytringsfriheten. Vi har -- og skal ha -- god takhøyde for ytringer i Norge. Jeg er glad for at vi holder denne fanen høyt, selv når det kan føles urimelig. Dette må vi alle tåle å leve med.

Ytringsfrihet oppleves fint for de fleste så lenge vi er enige i det som blir sagt.

- 45 Men testen står når vi er dypt uenige. Samtidig er det viktig å huske at selv når ytringer ikke rammes av straffeloven, bør de ikke få stå uimotsagt -- når vi mener de trenger å bli utfordret.

Vi må oppmuntre hverandre til å våge å ta til motmæle.

50

Jeg har stor tro på verdien av at mennesker møtes ansikt til ansikt og gir uttrykk for sine meninger -- og på den gode samtalen. I år har vi opplevd to viktige demonstrasjoner som er sterke eksempler på dette:

- 55 I november tok 14 år gamle Villemo Hatland initiativ til en demonstrasjon mot mobbing, etter at mange historier om barns lidelser hadde blitt kjent. Tusenvis møtte opp og gikk i tog i flere norske byer.

I sommer opplevde vi noe historisk da norske muslimer arrangerte en

- 60 demonstrasjon mot terroristers grusomme handlinger og misbruk av islam. Flere tusen deltok på demonstrasjonen i Oslo -- på tvers av religiøs og kulturell tilhørighet, alder og politisk ståsted. «Vi har bevist at vi kan stå sammen som én nasjon», sa 19 år gamle Faten Al-Hussaini i sin appell foran Stortinget. Dette gledet mange av oss, og vi trenger mer av det. Det er en stor styrke å kunne

samles som ett folk med noen felles verdier som fundament.

I vår inviterte jeg ledere fra mange forskjellige tros- og livssynssamfunn til en samtale på Slottet -- for å høre deres synspunkter på hvordan vi kan leve best mulig sammen i Norge. En av dem minnet oss om: «Bare det at vi kan sitte rundt et bord og snakke sammen, er av stor verdi.»

Kjære alle sammen, la oss bruke 2015 til å gi hverandre tid til den gode samtalen. Å ha oppmerksomhet rettet mot hverandre, å si snille ord til hverandre. Vi trenger hverandres lyttende tilstedeværelse.

«Store barn skal hjelpe små barn», var en annen paragraf i Kapellveien barnehages grunnlov.

Selv om Norge er et lite land i internasjonal målestokk, er vi blant de privilegerte -- med ressurser, god økonomi, fred, trygghet og velferdsgoder for våre innbyggere. Det er mange som trenger vår hjelp. Vi kan ikke bistå alle, men vi må ta vår del av ansvaret. Sett i forhold til folketallet vårt, bidrar vi også i stor grad.

Jeg vil i kveld sende en varm hilsen til alle nordmenn som tjenestegjør utenlands -- gjennom forsvar og politi, utenriktjenesten og frivillige organisasjoner.

Før jul var Dronningen og jeg på statsbesøk i Myanmar -- et land som strever for å utvikle demokrati og et solid næringsgrunnlag. Jeg er glad for at Norge kan bidra i dette arbeidet.

Vi har råd til å være rause, ikke bare på grunn av vår økonomi -- men fordi vi har trygghet og overskudd som gjør oss rustet til å dele.

Enkeltmenneskers liv og lykke ligger ofte i våre hender, som den danske filosofen K.E. Løgstrup antyder i sitatet jeg leste innledningsvis. Deres skjebne veies på vår vekt. Det er et stort moralsk ansvar. Jeg tror mange av oss kan vegre oss for å komme andre for nær, nettopp fordi vi da får dette ansvaret -- i kraft av å være menneske i møte med et annet menneske.

105 Men hvem vil vi egentlig være -- hver og én av oss, og som nasjon?

Vil vi helst hegne om våre egne goder -- og være tilfredse med det?

Vil vi slå oss til ro med at vi lever side om side med mennesker som daglig strever
110 for sin overlevelse?

Vi trenger ikke å miste oss selv, vår sjel og våre goder selv om vi møter andre med varme og raushet. Snarere tvert imot.

115 Vi må ha medfølelse -- både i møte med mennesker fra vårt eget land som sliter, med mennesker som kommer hit i håp om et bedre liv -- og med dem som lider andre steder i verden. Mine tanker går i kveld spesielt til alle dem som sørger etter å ha mistet sine kjære i den grusomme skole-massakren i Pakistan.

120 I 2015 er det 70 år siden 2. verdenskrig sluttet. I oktober hadde jeg sterke møter med folk i Finnmark, som fremdeles husker krigen godt. Lenger er det ikke siden.

I nord er det mange som kan identifisere seg med dagens flyktninger, -- som vet
125 hva dét å være på flukt fra sitt hjem handler om. Verdensbildet kan fort snu. Vi kan ikke ta freden for gitt.

Godt styresett, fred og solid arbeidsinnsats gjennom generasjoner har skapt grunnlaget for at unge i Norge i dag har mange valgmuligheter. En fersk
130 undersøkelse viser at dagens ungdom trives bedre hjemme med foreldrene sine, er flinke på skolen, bruker mindre rusmidler enn tidligere og er fornøyde med livet. Det gleder meg -- for dette er også mitt inntrykk når jeg møter ungdom rundt i Norge. Samtidig kan de mange mulighetene -- paradoksalt nok -- oppleves som en belastning: For når alt er mulig, blir ingenting godt nok.

135 1 av 5 jenter på ungdomstrinnet har tegn på depresjon. De blir syke av forventningspress -- både eget og andres. Vi voksne har en viktig oppgave i å minne ungdommene våre på at de er gode nok akkurat som de er. Det at ungdom får føle tilhørighet, trygghet og felleskap er blant våre aller viktigste samfunnsoppgaver. Unge som av ulike grunner faller utenfor, kan miste
140 muligheten både til å delta i arbeidslivet, og til å få et godt sosialt liv. Noen få ender opp som religiøse eller politiske ekstremister, - hvis det er i de miljøene de

145 tilfeldigvis føler seg sett. Det gjelder å komme disse miljøene i forkjøpet -- og
tilby våre unge trygge arenaer.

-----

150 «Alle mennesker må ta vare på jorda vår», er den siste av barnas
grunnlovsparagrafer jeg har lyst til å trekke frem.

Vi kan sammenligne alvoret i miljøsituasjonen med å få beskjed av legen om at
man er alvorlig syk, men allikevel lar være å ta den livreddende medisinen.

155 Her hjemme har vi opplevd ekstremvær og 200 års flom som har ødelagt
samfunn og fratatt folk hjemmene sine. På mine reiser i løpet av de siste årene,
har jeg selv sett hva som er i ferd med å skje flere steder i verden.

160 Alt liv på jorda er viktig for kloden. Vi står i fare for å rokke ved en balanse som
kan gå tapt for alltid.

Da jeg besøkte yanomami-indianerne i Amazonas, lærte jeg om en måte å leve i
pakt med naturen på som er fremmed for de fleste i vår del av verden. Jeg tror vi
har mye å lære av dem som lever tett på naturen for å få kunnskap om hvordan
165 vi skal håndtere miljøutfordringene.

2015 er Friluftslivets år. Vi nordmenn elsker å være ute i naturen. Vi nyter dette
fantastiske godet i langdrag -- på fjellet, i skogen, på sjøen. Det skal vi bare
fortsette med, og lære nye generasjoner å verdsette. Men da må vi alle også være
170 med å beskytte alt levende rundt oss.

-----

175 Jeg håper vi kan klare å hente frem mer av barnet i oss:

Barnets fordomsfrihet, barnets umiddelbare forståelse av rett og galt.

Barnets erkjennelse av at det er handling, ikke ord, som gjelder. Barnets mot til å
komme andre mennesker nær -- og undringen overfor alt levende.

180

Jeg ønsker at vi kan ta til oss barnas grunnlov som våre egne gode leveregler:

Alle mennesker må ta vare på jorda vår.

185

Vi skal si snille ord.

Store barn skal hjelpe små barn.

190 For ingen av oss kan komme et annet menneske nær uten å holde noe av dets liv
i våre hender.

Jeg ønsker hver og en av dere et riktig godt nytt år!

195

Kilde

www.kongehuset.no

Emner

2. verdenskrig, Grunnlovsjubileet, Klima, Mobbing, Nyttårstale, Solidaritet, Ytringsfrihet

200

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/ingen-av-oss-kan-komme-et-annet-menneske-naer-uten-a-holde-noe-av-dets-liv-i-vare-hender>

205

210

215

220